

ŻYCIE GOSPODARCZE

Wyniki Targów Lipskich. Prasa niemiecka podała wspaniałe wyniki Je-siennych Targów Lipskich. Ilość wystawców z terenu N. R. D. wynosiła 5.403, a z Niemiec zachodnich 422 (reprezentowano około 1.500 firm). Zagranica dostarczyła około 130 wystawców.

Ilość gości targowych wynosiła 100.000 osób zamieszkałych na terenie N. R. D., z Niemiec zachodnich przybyło 7.500 osób, z zagranicy 2.600 osób.

Według tymczasowych obliczeń zawarto transakcji handlowych z zachodnimi częściami Niemiec na sumę 81 milionów D. M., eksport określa się na ok. 88 mil. D. M. Obroty dotyczyły przede wszystkim takich artykułów, jak tekstylia, szkło, ceramika, chemikalia oraz różne urządzenia i przedmioty mające zastosowanie w budowie maszyn i w górnictwie.

Klienci rekrutowali się ze wszystkich prawie państw świata. Na pierwszym oczywiście miejscu stał tu Związek Radziecki. Poza tym byli nabywcy szczególnie z Chin, Czechosłowacji, Belgii, Finlandii, Szwecji, Szwajcarii oraz z za morza.

Jednomyślnie stwierdzono duże sukcesy, które osiągnięto w gospodarce Republiki w stosunku do roku ubiegłego. Wzrosła produkcja, rozszerzył się wachlarz wytwórczości i podniosła jakość wyrobów.

Zawarcie kilkuletniej umowy handlowej pomiędzy N. R. D. a Z. S. R. R. Dnia 27 września podpisana została w Moskwie umowa o wzajemnej wymianie towarowej pomiędzy wyżej wymienionymi państwami jak również porozumienie wzajemnej współpracy techniczno-naukowej.

Zastępca prezesa rady ministrów i przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Heinrich Rau wy-

powiedział się na konferencji prasowej szeroko na temat pogłębionej współpracy gospodarczej, która się nawiązała na platformie tej nowej wymiany o charakterze długofalowym.

Rau oświadczył, że umowy handlowe tego typu mogą tylko dochodzić do skutku tam, gdzie między partnerami istnieje pełne zaufanie, chęć pomagania sobie i żywa współpraca. Umowy dostosowane są do wzajemnych planów i uwzględniają główne założenia gospodarcze jednej i drugiej strony, znajdujące wyraz w planach.

Jedynie najważniejsze pozycje wymiany towarowej figurują w umowie kilkuletniej, mniejsze ustala się w ramach umów rocznych. Plany produkcyjne, ułożone na lat kilka, wymagają jeszcze ścisłej analizy; każda ze stron biorących udział w umowie handlowej, zakrojonej na dłuższy okres czasu, dokładnie zdać sobie musi sprawę ze swych potrzeb w tym okresie. Współpraca polega właśnie na wzajemnym uzupełnieniu braków celem osiągnięcia produkcji planowanej lub jej przekroczenia. Zastępca premiera przytoczył kilka przykładów. Problem otrzymania potrzebnych ilości koksu stanowi dla N. R. D. zagadnienie ogromnego znaczenia. Bez potrzebnej ilości koksu plan pięcioletni nie mógłby być wykonany. N. R. D. produkuje niewielkie tylko ilości w stosunku do swych potrzeb, a import koksu z Polski i Czechosłowacji nie może pokryć całego zapotrzebowania. Dopiero świeżo zawarta umowa handlowa z Z. S. R. R. rozwiązała zagadnienie, zapewniając Niemcom roczne dostawy ze Związku Radzieckiego w ilości 250.000 ton koksu rocznie.

Związek Radziecki rozwija w swoim planie bardzo poważnie przemysł spożywczy, co stoi w związku z podniesieniem poziomu życia ludności.

Wyposażenie tego przemysłu w różnego rodzaju urządzenia i maszyny zasadniczo pokrywane jest z produkcji krajowej, jednak wobec dużego potencjału, jaki posiada w tej dziedzinie N. R. D., Związek Radziecki poczyni u niej zamówienia. Mówca podkreśla, że tego rodzaju podejście, oparte raczej na życzliwej współpracy i dążeniu do obustronnego rozwoju gospodarki, nie byłoby możliwe w ustroju kapitalistycznym, gdzie panuje prawo konkurencji i chęć osiągnięcia przede wszystkim maksymalnego zysku.

Z. S. R. R. dostarczyć ma Niemcom wschodnim po raz pierwszy maszyny, których obecnie rząd Adenauera nie pozwala eksportować na teren N. R. D. Dostawy różnego rodzaju surowców, koniecznych dla przemysłu niemieckiego, zapewnione są całkowicie dzięki umowie handlowej, obowiązującej do r. 1955. Chodzi tu przede wszystkim o rudy chromowe i manganowe, o surówkę żelazną i stal walcowaną. Poza tym wchodzi w rachubę metale kolorowe i szlachetne. Wśród innych ważniejszych artykułów wywozowych z Z. S. R. R. przewidzianych w umowie, figurują poważne ilości olei technicznych oraz azbest.

Spora część zapotrzebowania na artykuły spożywcze pokrywana jest dostawami z Z. S. R. R. Związek Radziecki dostarczyć ma ogółem samego zboża 3,5 miliona ton, a ponadto dużej ilości pasz, które umożliwią gospodarce Republiki Demokratycznej rozwinięcie hodowli bydła. Nie można pominąć dostaw mięsa, tłuszczów, wełny, tytoniu i herbaty. Bawełny potrzebnej dla przemysłu tekstylnego N. R. D., który w planie pięcioletnim posiada wielkie znaczenie, dostarczy całkowicie Związek Radziecki. Z drugiej strony niemieckiemu przemysłowi chemicznemu zapewniono rynek zbytu w Z. S. R. R. Cała jego

zdolność produkcyjna obecna i przyszła, tak jak ją przewiduje plan pięcioletni, będzie mogła być wykorzystana.

Po długim i obszernym referacie wicepremiera Raua wywiązała się dyskusja. M. in. poruszono zagadnienie cen w obrotach. Okazało się, że i tutaj problem ten jest postawiony na bardzo solidnej platformie i że spekulatywne wahania cen są tu w miarę możliwości wyeliminowane. Chociaż bowiem umowa opiera się na cenach światowych, to corocznie ustala się ceny średnie.

Zagadnienie współpracy techniczno-naukowej będzie usystematyzowane, tak iż wymiana doświadczeń odbywać się będzie bieżąco, przy czym zapewniony jest tu również udział Polski, Czechosłowacji oraz Węgier.

Zjazd elektrotechników w Weimarze. Dn. 20 sierpnia odbył się w Weimarze roczny Zjazd elektrotechników N. R. D., w którym wzięło udział 2.000 osób. W Zjeździe uczestniczyli też goście z zachodnich części Niemiec.

Minister Budowy Maszyn Ziller wygłosił ciekawy referat na temat gospodarczego znaczenia elektrotechniki. Podał on uczestnikom Zjazdu do wiadomości, że w przyszłym roku na cele doświadczenia i związane z rozwojem elektrotechniki plan przewiduje o 50% więcej środków niż w r. b. Chodzi o to, żeby inteligencji technicznej dać jeszcze lepsze warunki pracy. Z problemów, wybijających się obecnie w elektrotechnice, na pierwszym miejscu wymienić trzeba technikę wysokiego napięcia, zagadnienia ultradźwiękowe oraz oszczędną gospodarkę materiałową.

Minister oświadczył, iż w ramach planu pięcioletniego dokonać się musi przestawienie produkcji elektrotechnicznej na wytwarzanie przyrzą-

dów i urzędzeń, które w obecnej gospodarce narodowej posiadają szczególne znaczenie.

Zagadnienie obniżenia kosztów produkcji i „konta osobiste”. Walka o obniżenie kosztów produkcji i racjonalniejsze zaopatrzenie materiałowe prowadzona jest na terenie N. R. D. z dużą energią. Stoi ona w bliskim związku z problemem oszczędnościowym, który odgrywa wielką rolę w gospodarce współczesnej.

Aby nadać ruchowi temu większego rozmachu, ruch oszczędnościowy powiązano z korzyścią dla pracownika. Aktywista niemiecki Piduch, opierając się na wzorach radzieckich (Władimira Utkina), wprowadził w życie system „kont osobistych” dla zaoszczędzenia materiałowego.

Świeżo wydane zostało rozporządzenie wykonawcze do ustawy z lutego r. b. w przedmiocie usprawnienia zaopatrzenia materiałowego i kontroli zużycia materiału, które daje prawne podstawy wprowadzenia do przedsiębiorstw „kont osobistych”.

Konta te, których celem jest zaoszczędzenie surowców, materiałów pomocniczych, energii i narzędzi, otwiera się na wnioski pracownika. Jeżeli proces produkcji nie pozwala na otwarcie „kont osobistych”, otworzyć wolno tzw. „konta brygad”.

W poszczególnych zakładach istnieją normy zużycia, technicznie opracowane przez zakład pracy, a ostatecznie zatwierdzone przez władzę nadzorczą. Istnieją jednak i przedsiębiorstwa, które swe normy zużycia opierają tylko na doświadczeniu. Wreszcie produkcja nowa w zakładach świeżo otwartych opiera się na normach zużycia zatwierdzonych przez kierownika zakładu.

Wyżej wymienione momenty tworzą podstawę systemu „kont osobistych”.

Każdy posiadacz „konta osobistego” otrzymuje książeczkę, z której wy-

nika, jak gospodarował materiałem na powierzonym sobie odcinku produkcji. Jeżeli nie obniżając w niczym jakości wytworu, zużyje np. mniej narzędzi, to otrzyma on premię pieniężną wynoszącą 25% w stosunku do zaoszczędzonej wartości i tę kwotę wpisuje mu się do książeczki. W ten sposób uzyskaną premię zakład pracy wypłaca pracownikowi w okresach miesięcznych. Premia jest większa, jeżeli norma już była ustalona doświadczalnie w zakładzie pracy, a nieco niższa w zakładach, gdzie zużycie materiałowe zatwierdzone zostało przez kierownictwo, to znaczy w zakładach nowych.

Należy zaznaczyć, że wymienione normy nie mają charakteru stałego. Normy ustalone technicznie i zatwierdzone przez władzę nadzorczą, ważne są na przeciąg roku; natomiast normy ustalone na podstawie doświadczenia lub normy wyliczone przez kierownika zakładu zwykle obowiązują na okres trzymiesięczny.

Po tym upływie czasu przystępuje się do rewizji norm i ewentualnie ustala normy nowe.

Dzień poświęcony bohaterom pracy. Dzień 13 września podobnie jak w roku ubiegłym poświęcony był w N. R. D. bohaterom pracy i aktywistom.

W Berlinie odbyły się uroczystości z udziałem najwyższych dostojników państwowych. Prezydent Wilhelm Pieck wygłosił przemówienie, podkreślając wielkie zasługi bohaterów pracy i znaczenie ich dla pokojowej pracy Republiki.

Następnie udekorował 57 osób odznaką honorową, nadając im równocześnie tytuł bohaterów pracy na rok 1951.

W myśl ustawy odznaczenie to jest jednym z najwyższych, jakich udziela Niemiecka Republika Demokratyczna.

Nowa obniżka cen w N. R. D. Dnia 4 października ukazało się rozporządzenie, które polepszyło warunki bytu ludności dzięki obniżce cen na szereg artykułów. Obniżka mogła nastąpić dzięki przekroczeniu planowanej produkcji w pierwszych trzech kwartałach r. 1951.

Takie wyniki osiągnięto nie tylko w przemyśle budowy maszyn czy w dziedzinie produkcji surowców, ale przede wszystkim w przemyśle spożywczym.

Również wzrost poważny wytwórczości w przemyśle tekstylnym pozwolił na lepsze zaopatrzenie ludności.

Organizacja Handlowa obniżyła ceny na wiele artykułów dotąd racjonalizowanych, a redukcja cen posiada dużą rozpiętość, wynosząc od 20 do 30%.

Sekretarz stanu Rumpf oświadczył, że obniżka cen podniesie dochód realny ludności o ok. 300 milionów D. R., i zaznaczył, że taką właśnie kwotę rząd bonnski postanowił wyegzekwować od ludności zamieszkałej na terenie Niemiec zachodnich wprowadzając w życie nowy podatek obrotowy.

Budowa nowego kanału w N. R. D. Rząd Niemieckiej Republiki Demokratycznej przystąpił do budowy 34 km długości kanału spiawnego, który wybitnie skróci połączenie wodne między Odrą, Łabą a Morzem Bałtyckim. Z kanału korzystać będą mogły statki pojemności do 750 ton, na dalszą przyszłość przewidziane jest pogłębienie kanału, umożliwiające kursowanie 1000-tonowych statków.

Pracownicy, zatrudnieni przy budowie kanału, postanowili, stosując nowe metody pracy, wykonać wszystkie prace w nieprawdopodobnie krótkim czasie: jednego roku. Już dnia 15 maja 1952 r. oddany ma być kanał do użytku żeglugi.

Zadania i cele nauk rolniczych w N. R. D. Świeżo mianowany prezy-

dent Niemieckiej Akademii Nauk Rolniczych prof. dr Hans Stubbe wygłosił na otwarciu Akademii referat o rozwoju nauk rolniczych w N. R. D. oraz o ich celach i zadaniach. Zdaniem profesora S., nauki rolnicze nie są tylko stosowanymi naukami przyrodniczymi. Porównać je można z wielkim strumieniem wód, do którego wpadają wody pochodzące z różnych źródeł. Wody te płyną stale i powstają nowe źródła, które w sposób przemysłany muszą być skierowane do strumienia głównego, by zgodnie płynąć w jednym kierunku.

Zasadniczym zadaniem jest otrzymanie maksimum produkcji i w tym też sensie poszczególne warsztaty rolne muszą uzgadniać roboty podejmowane w odpowiednich dziedzinach gospodarstwa wiejskiego. Utrzymanie właściwych proporcji, racjonalne stosowanie płodozmianu oraz planowanie długofalowe doprowadzi niechybnie do osiągnięcia wielkich wyników.

Prof. Stubbe wskazał na konieczność dokładnego opracowania poszczególnych dziedzin nauk rolniczych, jak zagadnienia hodowli bydła, uprawy roślin itd. i w oparciu na osiągniętych wynikach wypracowania pewnych wzorów, które by można wprowadzić w życie. Podkreślił konieczność stosowania w rolnictwie nowych metod, jak mechanizacja pracy. Powstać muszą nowe typy maszyn rolniczych, które opierając się na świeższych zdobyczach nauk technicznych będą mogły zastąpić pracę mięśni ludzkich.

Konferencja finansowa N. R. D. W czasie od 17 do 19 września odbyła się przy współudziale premiera oraz kilku ministrów, wiceministrów, wyższych urzędników i fachowców, konferencja na temat gospodarki finansowej kraju. W konferencji wzięło udział ok. 1400 osób. Prezes Rady Mi-

nistrów Otto Grotewohl wygłosił długie i szczegółowe przemówienie, w którym zaznaczył, że przeprowadzenie planu pięcioletniego zależy w dużej mierze od właściwego kierowania finansami i od kontroli finansowej. Plan produkcyjny i plan finansowy tworzą jedną całość: zarówno celem finansisty jak i polityka gospodarczego jest uzyskanie najmniejszym kosztem największego wyniku.

Mówca podkreślił, że nowe warunki gospodarcze, powstanie własności uspołecznionej w szerokich rozmiarach, wymagają polityki finansowej dostosowanej do tych nowych okoliczności, odmiennej niż w państwach kapitalistycznych.

Gospodarka jednak finansowa Republiki wykazuje jeszcze różne braki i niedociągnięcia; tak np. zyski przedsiębiorstw państwowych odprowadza się na ogół za późno, bilanse są w wielu wypadkach sporządzane w sposób niedokładny, sytuacja finansowa przedsiębiorstw przedstawia się często niejasno. Nakładów inwestycyjnych nie odgranicza się wyraźnie od kosztów bieżących fabrykacji. Szczególnie walczyć należy na odcinku obniżenia kosztów produkcji.

System bankowy — zaznaczył premier — dostosowany został do nowej polityki kredytowej.

Dobre wyniki, osiągnięte w dziedzinie gospodarczej, powstać mogły tylko dzięki przekroczeniu planów gospodarczych lub przedterminowego ich wykonania. Te osiągnięcia umożliwiły wzrost poziomu życia ludności.

Współpraca naukowców, techników, wynalazców pozwoliła na przestawienie różnych dziedzin życia gospodarczego na nowe tory i uzyskanie lepszych osiągnięć.

Ogromną rolę w gospodarce finansowej odgrywa kontrola. Współcześnie stosowana kontrola społeczna dała dobre wyniki. Karność finansowa zo-

stała wzmoczona, a czynnik społeczny docierał częstokroć tam, gdzie ściśle fachowa kontrola dojść nie umie.

Zwyżka cen w zachodnich częściach Niemiec. Prasa niemiecka podaje, że w początkach października nastąpiła poważna zwyżka cen na różne artykuły, szczególnie spożywcze, oraz na usługi. Jest to już czwarta zwyżka cen w tym roku.

Prasa przytacza ciekawe zestawienie Urzędu Statystycznego w Neumünster (Szlezwik-Holsztyn), z którego wynika, jak bardzo podniosły się ceny na zachodzie Niemiec w okresie od czerwca 1950 do czerwca r. 1951. I tak np. cena na płatki owsiane wzrosła o 58%, na olej jadalny o 47%, na chleb żytni o 42%, na wieprzowinę o 40%. Również poważny, choć mniejszy wzrost zaznaczył się w stosunku do wyrobów tekstylnych.

Duże zmiany zajdą w taryfie kolejowej jak i pocztowej. Normalna kolejowa taryfa osobowa podskoczy o ok. 15%, a towarowa o 20—30%, poza tym zniesie się różne ulgi kolejowe. Na skutek takiej polityki uzyskać się ma rocznie z samych kolei kwotę oko 630 milionów D. M. Specjalny podatek obrotowy przysporzy dodatkowo 300 milionów D. M. Tak więc koszty remilitaryzacji mają być finansowane przez zbiedniałą ludność niemiecką.

Oczywiście zwyżka cen na niektóre artykuły i usługi rzuci poważny refleks na całość życia gospodarczego i podniesie ogólny poziom cen w Niemczech zachodnich. Bonn liczy się też z dalszą zwyżką cen węgla i stali.

Taki stan rzeczy nie wpływa oczywiście korzystnie na szerokie rzesze świata pracy. Świadczą o tym ruchy strajkowe i niezadowolone pracowników, domagających się dostosowania zarobków do ciągle wzrastających kosztów utrzymania.

Strajk metalowców w zachodnich częściach Niemiec. W pierwszych dniach września zastrajkowało w zakładach metalowych na terenie południowej Hesji około 60.000 metalowców, domagających się podniesienia zarobków co najmniej o 12 fenigów na godzinę — a w następnych dniach strajk się rozszerzył, tak iż liczba strajkujących doszła do 100.000 osób, a nawet nieco więcej.

Wielkie zakłady Opel sprawiały wrazenie wymarłych, gdyż 20.000 robotników i urzędników, solidaryzując się z heskimi metalowcami, porzuciło pracę.

W Kassel pełnomocnicy amerykańskich władz okupacyjnych bezskutecznie ingerowali, doradzając zaprzestania strajku. Zaznaczyć warto, że w Kassel znajdują się wielkie zakłady budowy lokomotyw, które każdej chwili przestawić mogą produkcję na cele zbrojeniowe.

O wielkiej popularności ruchu strajkowego świadczy zawiązanie się komitetów, przeprowadzających zbiórki na rzecz robotników, którzy przystąpili do strajku.

Zachodnio-niemiecki kryzys węgla. Przedstawiciel rządu krajowego

Szlezwik-Holsztynu dr Sureth oświadczył, iż od 1 lipca rb. przemysł tamtejszy otrzymuje tylko połowę minimalnego zapotrzebowania węgla, ale zakłady pracujące na cele zbrojeniowe dostają węgiel bez ograniczeń.

Dr Sureth widzi przyczynę tej przykłej sytuacji w wysokim zapotrzebowaniu na węgiel wojsk okupacyjnych stacjonowanych w zachodnich częściach kraju, poza tym wysoki kontyngent eksportowy przyczynia się do braku węgla na potrzeby ludności miejscowej. Nie wiadomo, czy elektrownie i gazownie będą mogły być całkowicie zaopatrzone w węgiel, istnieje też obawa ograniczenia produkcji w przemyśle, a nawet zamykania niektórych zakładów, co spowoduje liczne zwolnienia z pracy. Przemysł tekstylny zachodnich Niemiec otrzymał w sierpniu tylko $\frac{1}{5}$ potrzebnego mu węgla, a widoki na następne miesiące są jeszcze gorsze. Według wiadomości prasowych, kontrolowanych przez Brytyjczyków, wydobycie węgla kamiennego w ostatnim tygodniu sierpnia obniżyło się w kopalniach zachodnio-niemieckich o ok. 40.000 ton.

Michał Zakrzewski

ZYCIE KULTURALNE

Przywódcy Kościoła ewangelickiego w Niemczech zachodnich za jednością Niemiec. Na zgromadzeniu ewangelików w Dortmundzie przemawiał prezes ewangelickiego Kościoła Westfalii, D. Wilms oświadczając w referacie, zatytułowanym: „Czy zgadzamy się jeszcze z oświadczeniem Kościoła w sprawie pokoju i co możemy w tym kierunku robić?“, co następuje: „W rozstrzygnięciu życiowo ważnego problemu wojny i pokoju należy odnieść się do opinii ludności Niemiec zachodnich“. Podkreślił on, że ludność niemiecka nie upoważniła ani rządu

w Bonn, ani Bundestagu do powzięcia decyzji w kwestii remilitaryzacji: „Gdy odbywały się wybory do Bundestagu, powiedział dosłownie prezes Wilms, ludność zachodnio-niemiecka udawała się do urn wyborczych w przeświadczeniu, że idea militarystyki została ostatecznie pogrzebana i że Niemcy po wsze czasy pozostaną rozbrojone“.

Prezes ewangelickiego Kościoła Westfalii ostro krytykował prasę zachodnio-niemiecką mówiąc, iż chciałaby ona, aby duch militarystyki ponownie opanował ludność zachodnio-